

LUND UNIVERSITY

Sverige bör ta juridisk strid mot minimilöner

Selberg, Niklas; Sjödin, Erik

Published in:
Svenska Dagbladet Debatt

2022

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Selberg, N., & Sjödin, E. (2022). Sverige bör ta juridisk strid mot minimilöner. *Svenska Dagbladet Debatt*, 4-4. <https://www.svd.se/a/GMM5AJ/sverige-bor-ta-juridisk-strid-mot-minimiloner-i-eu-skriver-selberg-och-sjodin>

Total number of authors:
2

Creative Commons License:
Ospecificerad

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Debatt

Redaktör Carina Stensson Bitr redaktör Björn Jorner
Debattredaktionen debatt@svd.se Telefon 08-13 51 49
Webb: SvD.se/debatt Twitter: twitter.com/SvDDebatt Facebook: SvD Debatt

Debatt | Folkökning

Använd biståndet till familjeplanering

Svenskt bistånd skall nu, enligt Tidöavtalet, även innehålla "effektiva åtgärder för att minska grundorsakerna till migration". Omfattande folkökning och migration särskilt från Afrika kan reduceras genom bistånd till familjeplanering, skriver debattörer. [SvD.se/debatt](https://svd.se/debatt)

Foto: Sunday Alamba/AP

Replik | Bostadspolitik

Risk att hyresrätten blir mindre trygg

Bostadskrisen är fortfarande akut och kräver handlingskraft. Men Fredrik Kopschs förslag skulle ge mer makt till fastighetsägaren. Det skulle göra hyresrätten till en mindre trygg och eftertraktad boendeform, skriver Martin Hofverberg, Hyresgästföreningen, i en replik. [SvD.se/debatt](https://svd.se/debatt)

Foto: Kristian Pohl

Sverige bör ta juridisk strid mot minimilöner

Regeringen bör väcka talan i EU-domstolen och göra gällande att direktivet om tillräckliga minimilöner är ogiltigt, och därför inte ska ha rättslig effekt.

EU-lagstiftningen om minimilöner har orsakat oerhörda politiska och juridiska konflikter sedan EU-kommissionens ordförande Ursula von der Leyen för drygt två år sedan offentliggjorde att unionen skulle agera på området. Den europeiska fackföreningsrörelsen välkomnade initiativet medan arbetsgivarorganisationerna på europeisk nivå kallade förslaget ett juridiskt monster.

I Sverige är arbetsmarknadsparterna eniga om att förslaget var uselt och de har gemensamt bekämpat det med näbbar och klor. Den svenska riksdagen har i enighet från höger till vänster gjort subsidiaritetens invändning mot förslaget (det vill säga yttrat att saken måste hanteras på medlemsstatsnivå) och regeringens röstade (tillsammans med Danmark) emot förslaget i Europeiska rådet.

Argumentationen från svensk sida har alltid varit tvärdelad och handlat dels om att det är *olämpligt* att EU lagstiftar om minimilöner, dels om att EU *inte har behörighet* att lagstifta på området. Olämplighetsargumenten är *politiska till sin natur*: Sverige gör en annan bedömning än de andra medlemsstaterna ifråga om vad som är den bästa regleringen av arbetsmarknaden. Men, från svensk sida har man varit konsekvent i att man anser att medlemsstaterna (i fördragen) inte gett EU mandat att reglera om minimilön genom direktiv. Artikel 153 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF), som ger EU behörighet att lagstifta om socialpolitik, innehåller nämligen i sitt femte stycke ett undantag som innebär att lagstiftningsakterna inte får röra *löneförhållanden och föreningsrätt*. Det är en *juridisk fråga* om direktivet omfattas av undantagsregeln.

Reformens tillskyndare var emellertid i majoritet och förslaget till EU-direktiv om tillräckliga minimilöner antogs av Europeiska rådet den 4 oktober 2022. Direktivet har även i ett sent skede tillförts en regel om skydd för facklig organisering, något som i Sverige benämns föreningsrätt. Att EU-lagstiftaren nu sagt sitt bör dock inte innebära att frågan om minimilöner ska läggas till handlingarna som

överspelad – tvärtom. Givet konflikten om EU:s behörighet att lagstifta ligger nu bollen hos dem som menar att unionen agerat utanför det område medlemsstaterna delegerat till EU att reglera.

Sveriges ståndpunkt är alltså att *EU inte får lagstifta* om minimilöner. Denna hållning är alltså resultatet av en *juridisk analys* av EU-fördraget. Då är det motsägelsefullt att inte utverka ett avgörande som prövar denna ståndpunkt, och som klargör gränserna för EU:s behörighet gällande löneförhållanden och föreningsrätt. Den enda möjligheten att pröva och avgöra om denna ståndpunkt är korrekt, är *ogiltighetstalan* i EU-domstolen – det vill säga använda det verktyg medlemsstaterna i fördragets artikel 263 skapat för att avgöra om EU agerat inom den tilldelade behörigheten. Att inte väcka ogiltighetstalan skulle innebära att man är passiv, trots att man anser att EU agerar på ett område som medlemsstaterna råder över.

Regeringen bör alltså väcka talan i EU-domstolen och göra gällande att direktivet om tillräckliga minimilöner är ogiltigt, och att det därför inte ska ha rättslig effekt. Utgången av en sådan talan är inte självklar. Vi menar att argumenten för att EU agerat utanför behörigheten väger något tyngre.

Redan av minimilönedirektivets titel "Direktiv om tillräckliga minimilöner i Europeiska unionen" följer att det träffas av undantaget för löneförhållanden. Därtill kommer att medlemsstaterna enligt direktivet ska vidta åtgärder för att "skydda utövandet av rätten till kollektivavtalsförhandlingar om lönesättning och för att skydda arbetstagare och fackliga företrädare mot handlingar som diskriminerar dem" (art. 4.1.c), vilket är exempel på sådant som brukar benämnas föreningsrätt. Av en språklig analys följer således att direktivet omfattas av undantaget till EU:s behörighet enligt artikel 153 femte stycket FEUF.

Även med beaktande av EU-domstolens praxis är det sannolikt att minimilönedirektivet ligger utanför EU:s behörighet, eftersom det utgör en "direkt inblandning i fastställan-

EU-kommissionens ordförande Ursula von der Leyen, som för runt två år sedan meddelade intentionen att lagstifta om minimilöner. Direktivet är nu godkänt i Europeiska rådet, men det finns sätt för Sverige att försöka ogiltigförklara det enligt debattörerna. Foto: Jean-Francois Badias/AP

det av löner" (se EU-domstolens dom C-268/06 *Impact*). Direktivets detaljerade krav på länder med lagstadgad minimilön, men också bestämmelser som ger enskilda arbetstagare rätt att väcka talan vid nationella domstolar för den händelse de anser sig ha fått en alltför låg lön, är en sådan direkt inblandning i fastställandet av löner.

Minimilönedirektivets regel om föreningsrätt kan, som på samma sätt som för lönefrågan, sägas ligga utanför EU:s behörighet (fördragets artikel 153.5). Gränserna för EU:s behörighet gällande föreningsrätt är helt oprövade och har heller inte varit föremål för ordentlig diskussion.

Det är olyckligt att debatten om minimilönedirektivet hittills inte inbegripit ogiltighetstalan. En dom i ett sådant mål skulle bidra till att tydliggöra gränserna för relationerna mellan medlemsstaterna och EU-nivån på socialpolitikens område, som omfattar arbetsrätten.

Regeringen måste alltså agera snabbt om den ska hinna agera på det sätt som följer av den principiella inställningen att EU:s behörighet inte omfattar direktivet om tillräckliga minimilöner.

Sverige har aldrig tidigare väckt en ogiltighetstalan i EU-domstolen. Det finns en viss risk att en sådan talan kortsiktigt påverkar EU-samarbetet på socialpolitikens område. Men, vi anser att det är mer lojalt med fördragen att påtala överträdelser, än att tyst acceptera att fördragen inte respekteras. Att väcka en ogiltighetstalan är vidare det enda sättet som politikerna i handling kan visa att man står bakom en arbetsmarknadsmodell som bygger på att självständiga parter gemensamt har ansvar för regleringen av arbetsmarknaden.

Om inte nu, när ska Sverige vända sig till EU-domstolen och begära att regler ogiltigförklaras?

Niklas Selberg
forskare i juridik vid Lunds universitet
Erik Sjödin
forskare i juridik vid Stockholms universitet